

Tjänsteutlåtande

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum 2017-08-16

Dnr KS 2016/0065

Till Kommunstyrelsen

Svar på motion nr 3/2016 från Jörgen Palmberg (S) - Skolskjuts för barn med särskilda behov

Sammanfattning

I en motion väckt i Kommunfullmäktige föreslås att Österåkers kommun snarast, dock senast inför höstterminen 2016, inför möjlighet till skolskjuts för alla elever som på grund av särskilda behov behöver en anpassad skolklass även om den återfinns utanför kommunens gränser. Skolförvaltningen bedömer att insatser för särskilt stöd kan tillgodoses inom hemkommunen. Undantag är ett mycket begränsat antal fall där elever omfattas av en vårdplan. För de fall elever med särskilda behov och vårdplan behöver skolgång i speciell skolenhet utanför kommunen finns redan idag möjlighet att erhålla skolskjuts. Detta regleras i Österåkers kommuns skolskjutsriktlinjer under punkten "Annan särskild omständighet", se bilaga 4.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens planarbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå

Kommunfullmäktige besluta

Anse motion nr 3/2016 besvarad med hänvisning till att för de fall elever med särskilda behov och vårdplan behöver skolgång i speciell skolenhet utanför kommunen finns redan idag möjlighet att erhålla skolskjuts.

Bakgrund

Jörgen Palmberg (S) har i en motion väckt i Kommunfullmäktige 2016-02-01, § 1:12, föreslagit att Österåker snarast, dock senast inför höstterminen 2016, inför möjlighet till skolskjuts för alla elever som på grund av särskilda behov behöver en anpassad skolklass. Även om den återfinns utanför kommunens gränser.

Byggnadsnämnden har vid sitt sammanträde 2017-01-24 § 1:6 beslutat föreslå att motionen skall anses besvarad med hänvisning till det särskilda utredningsuppdrag, nummer 40, angående skolskjutsriktlinjer som Kommunfullmäktige gav Byggnadsnämnden i samband med budgetbeslut för 2017. Byggnadsnämnden har senare vid sammanträdet 2017-04-25 § 4:8 beslutat att godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2017-04-12 som redovisning och återrapportering av kommunfullmäktiges uppdrag nummer 40.

Av samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande framgår att skolförvaltningen anser att insatser för särskilt stöd kan tillgodoses inom hemkommunen i de allra flesta fall. Undantag är ett mycket begränsat antal elever som omfattas av en vårdplan. Vidare anser produktionsförvaltningen att de kan tillgodose insatser för särskilt stöd i produktionsförvaltningens enheter. Produktionsförvaltningen ställer sig också bakom det utlåtande som skolförvaltningen överlämnat till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Tjänsteutlåtande

Förvaltningens slutsatser

I det tjänsteutlåtande, bilaga 2, som är ett svar på utredningsuppdraget, framgår att skolförvaltningen bedömer att, med undantag för ett begränsat antal fall där elever omfattas av en vårdplan kan insatser för särskilt stöd tillgodoses inom hemkommunen. För de fall elever med särskilda behov och vårdplan behöver skolgång i speciell skolenhet utanför kommunen finns redan idag möjlighet att erhålla skolskjuts. Detta regleras i Österåkers kommuns skolskjutsriktlinjer under punkten särskilda omständigheter.

Tidigare beredning

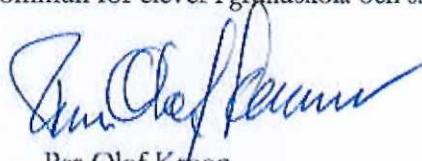
Byggnadsnämnden har behandlat ärendet 2017-01-24, § 1:6.

Bilagor

1. Protokollsutdrag från Byggnadsnämndens sammanträde 2017-01-24, § 1:6.
2. Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2017-01-16.
3. Protokollsutdrag från Byggnadsnämndens sammanträde 2017-04-25 § 4:8
4. Kommunens författningssamling, ÖFS 2013:44, Regler och tillämpningsanvisningar (riktlinjer) för skolskjutsverksamheten i Österåkers kommun för elever i grundskola och särskola, 2013-12-16.

Kent Gullberg
Samhällsbyggnadschef

Per-Olof Kroon
Biträdande samhällsbyggnadschef

§ 1:6

Svar på motion nr 3/2016 från Jörgen Palmberg (S) om skolskjuts för barn med särskilda behov

Sammanfattning

Jörgen Palmberg (S) har i en motion daterad den 25/1 2016 föreslagit att "Österåker snarast, dock senast inför höstterminen 2016, inför möjlighet till skolskjuts för alla elever som på grund av särskilda behov behöver en anpassad skolklass. Även om den återfinns utanför kommunens gränser."

Beslut

Byggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Förklara motionen besvarad med hänvisning till det särskilda utredningsuppdrag, nummer 40, angående skolskjutsriktlinjer som Kommunfullmäktige gett till Byggnadsnämnden i samband med budgetbeslut för 2017.

Överläggning och yrkanden

Vid dagens sammanträde yrkar Elisabeth Karlstedt att nämnden ska besluta föreslå Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige bifalla motionen.

Hampe Klein yrkar att nämnden ska besluta enligt ordförandes förslag med tillägget: *Byggnadsnämnden ställer sig positiv till att hitta en lösning för de barn som på grund av särskilda behov eller andra speciella omständigheter har valt skola utanför kommunen. Det här är en prioriterad fråga och nu är det viktigt att invänta resultatet av den utredningen som ska presentera hur detta skulle kunna möjliggöras.*

Ordföranden finner att nämnden biträder Hampe Kleins yrkande.

Protokollsanteckning

Elisabeth Karlstedt (s) lämnar protokollsanteckning enligt följande:

Medel för de skolresor motionen handlar om har redan avsatts till vissa elever i budget för 2017, därför anser vi att motionen ska bifallas och gälla från VT 2017.

Bakgrund

Jörgen Palmberg (S) har i en motion föreslagit att kommunen ska bevilja skolskjuts för elever med särskilda behov till skolor i annan kommun. Det finns inget lagkrav för dessa skolresor men det är tillåtet för kommunen att ha en generösare inställning till dessa resor än vad lagens minimikrav anger.

I ärendet föreligger tjänsteutlåtande, daterat 2017-01-16, från samhällsbyggnadsförvaltningen.

Nämndens slutsatser

I budgetdokumentet för 2017 antaget av Kommunfullmäktige den 21 november 2016 finns angivet ett särskilt uppdrag (nummer 40) till Byggnadsnämnden enligt följande.

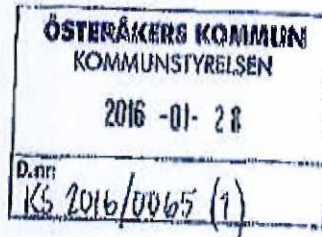
”Byggnadsnämnden får i uppdrag att utreda möjligheter och konsekvenser till en revidering av skolskjutsriktlinjer så att elever placerade vid skolor med särskilda undervisningsgrupper utanför kommunen, erbjuds skolskjuts. Detta ska rapporteras till Kommunstyrelsen senast mars 2017.”
Byggnadsnämnden anser att denna utredning kommer att ta ställning till om motionens förslag kan genomföras eller inte.

Ett arbete med uppdraget är påbörjat och beräknas kunna avrapporteras till Kommunstyrelsen under april månad. Motionens förslag har funnits på bordet under 2016 men har nu konkretiserats i och med Kommunfullmäktiges uppdrag.

Byggnadsnämnden ställer sig positiv till att hitta en lösning för de barn som på grund av särskilda behov eller andra speciella omständigheter har valt skola utanför kommunen. Det här är en prioriterad fråga och nu är det viktigt att invänta resultatet av den utredningen som ska presentera hur detta skulle kunna möjliggöras.

Bilaga

Motion, Skolskjuts för barn med särskilda behov, 2016-01-25

Åkersberga 160125

Motion till Kommunfullmäktige i Österåker

Skolskjuts för barn med särskilda behov

Alliansen i Österåker har tolkat skolinspektionen på ett sådant sätt att de nu lägger ner sarskoleplatserna på Söra skolan och eleverna skall integreras i vanliga skolklasser.

Många föräldrar väljer att placera sina barn i skolor utanför kommunen eftersom de inte klarar av att ha skolgång i vanliga stora skolklasser även om de får extra stöd. Skollagen säger att alla elever skall ha en skolgång utifrån sina individuella förutsättningar

Dessa elever har en laglig rätt till skolskjuts inom den egna kommunen. Tyvärr finns det inget lagstöd om resan går utanför kommunen. Nu är det ju så att lagen endast reglerar minikraven. Lagen förbjuder inte kommunen att göra mer.

Vi Socialdemokrater anser att man borde löst detta problem på ett helt annat sätt men nu är det viktigaste att få ordning på skolskjutsen för de barn som har behov av det.

Därför yrkar vi följande:

Att: Österåker snarast, dock senast inför höstterminen 2016, inför möjlighet till skolskjuts för alla elever som på grund av särskilda behov behöver en anpassad skolklass. Även om den återfinns utanför kommunens gränser.

Åkersberga 20160128

För Socialdemokraterna

Jörgen Palmberg

Tjänsteutlåtande

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Per-Olof Kroon

Datum 2017-01-16

Dnr KS 2016/0065

Till Byggnadsnämnden

Svar på motion nr 3/2016 från Jörgen Palmberg (S) om skolskjuts för barn med särskilda behov

Sammanfattning

Jörgen Palmberg (S) har i en motion daterad den 25/1 2016 föreslagit att "Österåker snarast, dock senast inför höstterminen 2016, inför möjlighet till skolskjuts för alla elever som på grund av särskilda behov behöver en anpassad skolklass. Även om den återfinns utanför kommunens gränser."

Beslutsförslag

Byggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Förklara motionen besvarad med hänvisning till det särskilda utredningsuppdrag, nummer 40, angående skolskjutsriktlinjer som Kommunfullmäktige gett till Byggnadsnämnden i samband med budgetbeslut för 2017.

Bakgrund

Jörgen Palmberg (S) har i en motion föreslagit att kommunen ska bevilja skolskjuts för elever med särskilda behov till skolor i annan kommun. Det finns inget lagkrav för dessa skolresor men det är tillåtet för kommunen att ha en generösare inställning till dessa resor än vad lagens minimikrav anger.

Förvaltningens slutsatser

I budgetdokumentet för 2017 antaget av Kommunfullmäktige den 21 november 2016 finns angivet ett särskilt uppdrag (nummer 40) till Byggnadsnämnden enligt följande.

"Byggnadsnämnden får i uppdrag att utreda möjligheter och konsekvenser till en revidering av skolskjutsriktlinjer så att elever placerade vid skolor med särskilda undervisningsgrupper utanför kommunen, erbjuds skolskjuts. Detta ska rapporteras till Kommunstyrelsen senast mars 2017." Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att denna utredning kommer att ta ställning till om motionens förslag kan genomföras eller inte.

Ett arbete med uppdraget är påbörjat och beräknas kunna avrapporteras till Kommunstyrelsen under april månad. Motionens förslag har funnits på bordet under 2016 men har nu konkretiserats i och med Kommunfullmäktiges uppdrag.

Tjänsteutlåtande

Bilaga

Motion, Skolskjuts för barn med särskilda behov, 2016-01-25

Kent Gullberg
Samhällsbyggnadschef

Katarina Nilsson
Kart- och mätchef

Åkersberga 160125

Motion till Kommunfullmäktige i Österåker

Skolskjuts för barn med särskilda behov

Alliansen i Österåker har tolkat skolinspektionen på ett sådant sätt att de nu lägger ner särskoleplatserna på Söra skolan och eleverna skall integreras i vanliga skolklasser.

Många föräldrar väljer att placera sina barn i skolor utanför kommunen eftersom de inte klarar av att ha skolgång i vanliga stora skolklasser även om de får extra stöd. Skollagen säger att alla elever skall ha en skolgång utifrån sina individuella förutsättningar

Dessa elever har en laglig rätt till skolskjuts inom den egna kommunen. Tyvärr finns det inget lagstöd om resan går utanför kommunen. Nu är det ju så att lagen endast reglerar minikraven. Lagen förbjuder inte kommunen att göra mer.

Vi Socialdemokrater anser att man borde löst detta problem på ett helt annat sätt men nu är det viktigaste att få ordning på skolskjutsen för de barn som har behov av det.

Därför yrkar vi följande:

Att: Österåker snarast, dock senast inför höstterminen 2016, inför möjlighet till skolskjuts för alla elever som på grund av särskilda behov behöver en anpassad skolklass. Även om den återfinns utanför kommunens gränser.

Åkersberga 20160128

För Socialdemokraterna

Jörgen Palmberg

§ 4:8

Kommunfullmäktiges uppdrag till Byggnadsnämnden angående skolskjutsriktlinjer

Sammanfattning

Med anledning av uppdrag till Byggnadsnämnden att utreda möjligheter och konsekvenser till revidering av skolskjutsriktlinjer för att möjliggöra skolskjuts till friskolor för särskilt stöd så är förvaltningens rekommendation att inte ändra på riktlinjerna. En utvärdering bör dock göras om cirka ett år.

Beslut

Byggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen besluta

Godkänna detta tjänsteutlåtande (tjänsteutlåtande 2017-04-12) som redovisning och återrapportering av kommunfullmäktiges särskilda uppdrag nummer 40.

Reservation

S-gruppen anmäler avvikande mening och anser att det vore bra att pröva rättsläget enligt Kommunakutens förslag om tillägg i skolskjutsreglementet. Vi anser att de särskilda behoven skall vara fackmässigt (psykolog, läkare m.fl.) konstaterade och skall kunna ge underlag för att bevilja skolskjuts till skola utanför kommunen. Rosita Olsson 2:e vice ordf./gruppledare för (s).

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande enligt nedan lämnas av Lars G Rutgeresson, Centerpartiets ledamot i Byggnadsnämnden.

Särskilt yttrande gällande ärende 8; 2017-04-25 *Kommunfullmäktiges uppdrag till Byggnadsnämnden angående skolskjutsriktlinjer*

Centerpartiet anser att man borde utreda förslaget gällande den särlosning som redogörs för i underlaget från *Kommun Akuten, bilaga 1 till Tjänsteutlåtande BN12 2017/0025 Kommunfullmäktiges uppdrag till Byggnadsnämnden angående skolskjutsriktlinjer*. Detta i syfte att klarlägga hur en sådan lösning skulle kunna hanteras för att tillgodose dessa elevers behov av skolskjuts samt klarlägga antal elever med fortsatt behov efter Helleborus etablering i kommunen eller andra behovsgrupper, kostnader för att tillgodose skolskjuts till dessa och hur man säkerställa likabehandlingsprincipen.

Vidare Centerpartiet anser att man redan nu borde kunna genomföra en utvärdering avseende antalet elever som berörs och kommer att ha behov av skolskjuts i enlighet med de behovsgrupper som är föremål i denna skolskjutsutredning. En sådan kartläggning borde vara rimligt att genomföra eftersom antagningar/placeringar inför skolstarten hösterterminen 2017 är gjord. Därmed bör antalet elever med dessa behov som inte bereds möjlighet eller ha blivit antagen till skolan Helleborus som etablerar sig i Österåker vara känt.

Att NPF är en stor elevgrupp som sökt sig till Helleborus är känt men man bör också analysera om det finns det andra särskilda behovsgrupper som har sökt sig utanför kommunen på grund av anledningen att de inte anser att kommunen kan tillhandha hålla rätt stöd? (förutom statliga specialskolor som ex Manillaskolan för döva. Då placering i en statlig specialskola medger skolskjuts) Om det enbart rör sig om NPF gruppen så bör man redan nu kunna svara på om behovet av skolskjuts kvarstår eller ej.

Överläggning och yrkanden

Vid byggnadsnämndens överläggning yrkar Hampe Klein att nämnden ska besluta föreslå Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen besluta att godkänna föreliggande tjänsteutlåtande (tjänsteutlåtande 2017-04-12) som redovisning och återrapportering av kommunfullmäktiges särskilda uppdrag nummer 40.

Rosita Olsson Palmberg yrkar på att nämnden ska besluta föreslå Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen besluta att pröva den "särlosning" som redogörs för i av Kommunakuten upprättat dokument i ämnet.

Ordföranden finner att nämnden beslutar att följa Hampe Kleins yrkande.

Bakgrund

Byggnadsnämnden har fått i uppdrag att utreda möjligheter och konsekvenser till en revidering av skolskjutsriktlinjerna så att elever placerade i särskilda undervisningsgrupper utanför kommunen, erbjuds skolskjuts. Detta ska rapporteras till Kommunstyrelsen senast mars 2017.

Byggnadsnämnden har dessutom, i nämnd 2017-01-24, beslutat uttala följande "Byggnadsnämnden ställer sig positiv till att hitta en lösning för de barn som på grund av särskilda behov eller andra speciella omständigheter har valt skola utanför kommunen. Det är en prioriterad fråga och nu är det viktigt att invänta resultatet av den utredning som ska presentera hur detta skulle kunna möjliggöras."

Tolkningen av uppdraget är att det handlar om grundskoleelever som har behov av särskilt stöd och som går i en fristående skola utanför kommunen som endast tar emot elever i behov av särskilt stöd, dock inte elever som går i särskola. Dessa resor till och från särskola omfattas inte av skolskjuts utan ingår som en del av färdtjänstresorna.

I ärendet föreligger tjänsteutlåtande, daterat 2017-04-12, från samhällsbyggnadsförvaltningen.

Nämndens slutsatser

Inför denna utredning har förvaltningen tagit in ett juridiskt utlåtande avseende de rättsliga förutsättningarna av en sakkunnig jurist. En dialog har också förts med skolförvaltningen och produktionsförvaltningen.

I uppdraget används begreppet "särskild undervisningsgrupp" för att definiera målgruppen som skulle vara aktuell för skolskjuts. Särskild undervisningsgrupp är en stödsats som rektorn beslutar om inom den egna skolenheten i kommunal eller fristående skola.

Stöd i särskild undervisningsgrupp är en åtgärd som är tidsbegränsad och ska omprövas i förhållande till elevens aktuella behov av stöd.

Nämnden/samhällsbyggnadsförvaltningen tolkar med stöd av skolförvaltningen att uppdraget handlar om den målgrupp elever som har behov av särskilt stöd och som går i en fristående skola som endast tar emot elever i behov av särskilt stöd så kallad "friskola för särskilt stöd".

Fristående skolor kan, i motsats till kommunala skolor, ges tillstånd av skolinspektionen att begränsa mottagande till elever i behov av särskilt stöd. Dessa skolor är inte jämförbara med särskilda undervisningsgrupper. I friskolor för särskilt stöd görs ingen omprövning av mottagandet utifrån stödbehovet, utan en elev kan vara mottagen under hela sin skoltid oavsett hur stödbehovet utvecklas.

Det är svårt att tydligt definiera målgruppen för särskilt stöd som ska få rätt till skolskjuts utifrån diagnos eller att vårdnadshavare valt en fristående skola för särskilt stöd. Alla elever som är mottagna i fristående skolor för särskilt stöd bedöms dessutom inte ha ett så omfattande stödbehov att de skulle beviljas skolskjuts.

I det juridiska utlåtandet, som bifogas, framgår att vid en strikt tillämpning av regelverket har kommunen möjlighet att inte bevilja skolskjuts till elever som sökt sig till skolenhet utanför kommunen. Kommunen kan däremot fatta beslut utöver det som regleras i skollagen till exempel att erbjuda resor vart man vill. Enda begränsningen är enligt kommunallagen att lika villkor gäller samt vilka resurser kommunen har möjlighet att lägga. Att bevilja skolskjuts utanför kommunen är naturligtvis en fördyrande åtgärd.

Det finns också i det juridiska utlåtande beskrivet en särlösning vid tolkning av skollagen som för närvarande är oprövad, med rättsliga oklarheter och med avsaknad av rättspraxis, se vidare i bifogat dokument.

Denna särlösning förordas inte av skolförvaltningen utifrån de rättsliga oklarheterna och svårigheterna att avgränsa målgruppen. Skolförvaltningen uttalar följande "Det finns alltför stora svårigheter att göra en objektiv avgränsning av den tilltänkta målgruppen för att tillämpa undantag från likställighetsprincipen i kommunallagen. Vårdnadshavarens val av viss skola, utgör inte heller en tillräcklig objektiv grund för att göra nödvändiga avsteg."

Skolförvaltningen anser att insatser för särskilt stöd kan tillgodoses inom hemkommunen i de allra flesta fall. Undantag är ett mycket begränsat antal elever som omfattas av en vårdplan. Dessa elever får redan i dag skolskjuts. I likhet med detta anser också produktionsförvaltningen att de kan tillgodoses insatser för särskilt stöd i produktionsförvaltningens enheter. Produktionsförvaltningen ställer sig också bakom det utlåtande som skolförvaltningen överlämnat till samhällsbyggnadsförvaltningen. Utlåtandet bifogas liksom produktionsförvaltningens uttalande.

Samhällsbyggnadsförvaltningens slutsats och förslag är att Byggnadsnämndens rekommendation till Kommunstyrelsen är att inte ändra skolskjutsriktlinjerna. Detta med avseende på att lagstiftningen, i strikt bemärkelse, inte tillåter att kommunen beviljar skolskjuts

till elever som sökt sig till friskolor för särskilt stöd. Den redovisade särlösningen i det juridiska dokumentet förordas heller inte på grund av rättsliga oklarheter. Det är även svårigheter att tydligt avgränsa målgruppen vilket innebär att likställighetsprincipen, enligt kommunallagen, äventyras. Såväl skolförvaltningen som produktionsförvaltningen anser dessutom med några få undantag att insatser för särskilt stöd kan tillgodoses inom kommunens skolenheter.

Från och med höstterminen 2017 kommer en fristående skola för elever i behov av särskilt stöd inom autismspektrumet att etablera sig i kommunen. Denna skola har skolinspektionens tillstånd att etablera en skola i Österåker med upp till 80 elevplatser vilket bedöms täcka behovet inom just denna målgrupp.

Fram till 2014 fanns det särskilda undervisningsgrupper i Österåkers kommun som tog emot elever i behov av särskilt stöd i form av särskild undervisningsgrupp. Dessa grupper var förlagda till två kommunala skolenheter. Ett fåtal elever som fått skolplats i friskola för särskilt stöd utanför kommunen hade då fått beviljad skolskjuts. Efter att Skolinspektionen i samband med inspektionstillsyn 2014 riktat kritik mot kommunen avseende organisationen av de särskilda undervisningsgrupperna, påbörjade den kommunala produktionsförvaltningen ett utvecklingsarbete kring särskilda stödåtgärder som skulle vara förenliga med skollagens krav. I samband med detta ökade antalet ansökningar om skolskjuts till andra kommuner markant. Eftersom kostnaderna för att bevilja dessa skolskjuts inte rymdes i budgeten för samhällsbetalda resor och det dessutom inte finns stöd i kommunens skolskjutsriktlinjer att bevilja skolskjuts till elever som sökt sig till friskolor i andra kommuner så nekades dessa skolskjuts. De elever som tidigare beviljats skolskjuts har dock fortsatt fått skolskjuts beviljad. Dessa beviljade skolskjutsar fasas nu ut i takt med att eleverna går ut grundskolan.

I det fall Kommunstyrelsen följer Byggnadsnämndens och förvaltningens rekommendation bör utfallet följas upp och utvärderas efter cirka ett år.

Bilagor

1. Angående skolskjuts för elever placerade vid skolor med särskilda undervisningsgrupper utanför kommunen, Kommunakuten, 2017-03-09.
2. Svar på internremiss från SBF angående skolskjuts utanför kommunen, skolförvaltningen, 2017-03-28.

2017-03-09

Österåkers kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Att: Per-Olof Kroon

Angående skolskjuts för elever placerade vid skolor med särskilda undervisningsgrupper utanför kommunen

Inledning/Bakgrund

Byggnadsnämnden i Österåkers kommun har fått i uppdrag av fullmäktige att utreda möjligheter och konsekvenser till en revidering av skolskjutsriktlinjer så att elever placerade vid skolor med särskilda undervisningsgrupper utanför kommunen, erbjuds skolskjuts. Detta ska rapporteras till Kommunstyrelsen senast mars 2017. Kommunakuten har fått frågan att utreda de rättsliga förutsättningarna. I förevarande fall handlar det om grundskoleelever som inte går i särskolan men som av olika skäl går i särskilda undervisningsgrupper i skolor utanför kommunen.

Rättsliga förutsättningar för skolskjuts

Eftersom det är fråga om grundskoleelever så regleras skolskjuts i 10 kap. skollagen (2010:800), Skoll.

Av 10 kap. 32 § första stycket Skoll. följer att elever i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Av bestämmelsen andra stycke framgår att denna rätt dock inte gäller för elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 25-27 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

2017-03-09

Paragrafens sista stycke föreskriver att det är elevens hemkommun som ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

10 kap. 32 § reglerar skolskjuts för elever som går i skolor med offentlig huvudman. Av bestämmelsen följer också att en viktig utgångspunkt för rätt till skolskjuts är att en elev går i den skolenhet där kommunen skulle placera eleven om inte eleven till följd av eget val går i någon annan skolenhet i kommunen eller går i en annan kommuns skola. Även för elever som inte går i den skolenhet kommunen skulle ha placerat dem eller i annan kommuns skola finns vissa möjligheter till skolskjuts men då bara om det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, vilket följer av bestämmelsens andra stycke.

När det gäller skolskjuts för elever i fristående skolor så regleras detta i 10 kap. 40 § SkoL som stadgar att hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i en fristående grundskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 32 § andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

Noterbart i ovanstående bestämmelse är att den, enligt bestämmelsens ordalydelse, endast avser elever i fristående skolor inom kommunen. När det gäller elever som går i fristående skolor i andra kommuner så saknas lagreglering. När det saknas lagreglering är huvudregeln att det inte är möjligt att ge förmåner/rättigheter till enskilda just eftersom detta kräver lagstöd.

Sammanfattningsvis kan alltså konstateras att följande gäller för skolskjuts avseende elever som går i skolor utanför kommunen.

- I annan kommuns grundskola (alltså offentlig huvudman) så kan eleven vara berättigad till skolskjuts under förutsättning att eleven
 - dels uppfyller någon av förutsättningarna för skolskjuts, dvs. färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet

- dels att skolskjuts kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen.
- I fristående skola utanför kommunen är elever som utgångspunkt inte berättigade till skolskjuts då lagstöd för sådan förmån/rättighet saknas.

Finns det, trots ovanstående, andra möjligheter att bevilja skolskjuts till elever i särskilda undervisningsgrupper utanför kommunen?

En fråga som aldrig prövats rättsligt men som använts och används i vissa fall är att betrakta skolval av gruppen elever med behov av särskilda undervisningsgrupper på ett någon annorlunda sätt. Ett grundläggande förutsättning för att gå i en särskild undervisningsgrupp är att eleven har vissa svårigheter i skolan. I dessa fall kan kommunen bestämma sig för att i skolskjutssammanhang ska det till följd av dessa elevers särskilda behov ges möjligheter för dessa elever att själva välja skola och att den valda skolan då ska betraktas som den skola kommunen skulle ha placerat eleven i.

När det gäller skolor med offentlig huvudman så fungerar den här lösningen förmodligen rättsligt eftersom, om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin grundskola ska ta emot elever vars grundskoleutbildning hemkommunen ansvarar för (Skoll 10 kap. 24 § Skoll.). Inom ramen för detta kan kommunen då "välja" att placera en elev i en annan kommuns grundskola. Det finns inga särskilda formaliakrav på överenskommelsen mellan kommunerna så en sådan överenskommelse skulle kunna uppstå genom att en elev med behov av särskild undervisningsgrupp väljer en annan kommuns skola och att hemkommunen (Österåker) påtar sig ansvaret att utge ersättning till den andra kommunen för skolgången. Avgränsningen av denna möjlighet skulle då kunna göras genom en koppling till behovet av särskild undervisningsgrupp.

Genom att kommunen betraktar skolan i den andra kommunen som placeringsskola styrs rätten till skolskjuts av 10 kap. 32 § första stycket Skoll vilket innebär att eleven är berättigad till skolskjuts om något av de fyra kriterierna för skolskjuts, färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet är uppfylld. Eftersom det då inte behöver göras någon prövning med avseende på organisatorisk

2017-03-09

eller ekonomisk svårighet kommer i princip alla elever som ingår i den här gruppen erhålla skolskjuts.

När det gäller fristående skolor saknas den ovan angivna tydliga möjligheten att betrakta elever som valt skolor i annan kommun som placerade i den skolan. Det kan dock inte uteslutas att ett sådant val (friskola) ändå skulle kunna betraktas som elevens placeringskola i skolskjutssammanhang eftersom eleverna har sådana förutsättningar att det kräver särskilda åtgärder för att deras skolgång ska bli väl fungerande. Den här frågan är inte rättsligt prövad så den här modellen skulle kunna tillämpas så länge den inte uttryckligen har förklarats strida mot regelverket. Med tanke på syftet med utbildningen i grundskolan, idén om det fria skolvalet etc. skulle den dessutom vara rättsligt argumenterbar utifrån gällande regelverk. Att göra på det här sättet får samma konsekvenser som lösningen kring elever som går i andra kommuners grundskolor dvs. rätten till skolskjuts styrs då av 10 kap. 32 § första stycket Skoll.

Likställighetsprincipen

En fråga som i dessa sammanhang måste beröras är likställighetsprincipen. Detta eftersom en lösning enligt ovan måste avgränsas till den grupp elever som ingår i kretsen elever i särskilda undervisningsgrupper. Likställighetsprincipen som återfinns i 2 kap. 2 § kommunallagen föreskriver att kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Enligt min mening så är likställighetsprincipen inte något stort problem, den kan visserligen framstå som svårtillämpad men den innehåller två olika möjligheter till olika behandling av kommunmedlemmarna. Den första delen av bestämmelsen innebär att kommunmedlemmarna ska behandlas lika. Detta förutsätter dock att kommunmedlemmarna befinner sig i likvärdiga situationer. I detta fall bör det, med hänsyn till de särskilda omständigheter som präglar gruppen elever i särskilda undervisningsgrupper samt skolans speciella förutsättningar att möta dessa särskilda omständigheter, med fog kunna hävdas att andra grupper inte befinner sig i likvärdiga situationer. Den andra möjligheten är att behandla personer olika trots att de befinner sig i likvärdiga situationer om det finns "sakliga skäl" för det. Här är situationen

sådan att de särskilda omständigheter som präglar gruppen elever i särskilda undervisningsgrupper i sig bör kunna betraktas som sakliga skäl för särbehandling.

Sammanfattande slutsatser

Det kan alltså konstateras att det finns olika vägar att gå i den här frågan. Med en strikt tillämpning av skolskjutsreglerna har kommunen möjlighet att inte bevilja skolskjuts till dessa elever. Det finns dock möjligheter till särlösningar som innebär att kommunen ges möjligheter att bevilja skolskjuts även för gruppen elever särskilda undervisningsgrupper utanför kommunen. Särlösningen bygger på hur kommunen ska betrakta begreppet "annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem". Med den ovan föreslagna modellen kommer dessa elever betraktas som om de gå i den skola kommunen skulle placerat dem i och då föreligger möjligheter att i princip bevilja alla dessa elever skolskjuts. Det finns dock en del rättsliga oklarheter i denna lösning men det finns inget uttalat förbud mot den ovan anvisade lösningen och inte heller någon rättspraxis som direkt talar mot den.

Slutligen vill jag peka på att en sådan här lösning måste konsekvensanalyseras med avseende på kostnaderna för skolskjuts då den aktuella gruppen i stor utsträckning får skolskjuts med taxi.

Tillägg till skolskjutsreglementet

Att införa den ovan angivna lösningen kan ske genom följande tillägg som ett nytt sista stycke under punkten 2 (Vem är berättigad till skolskjuts?) i kommunens i skolskjutsreglemente.

Elev som, om eleven gått i Österåkers kommuns grundskola, skulle ha placerats i s.k. särskild undervisningsgrupp skall vid prövning av rätt till skolskjuts alltid betraktas som gående i den av kommunen anvisade skolan oavsett om eleven går i en skola utanför kommunen.

Kommunakuten AB

Christer Hjert

Kommunakuten AB, Hjälmsstavägen 4, 186 41 Vallentuna
E-post: christer.hjert@kommunakuten.se • www.kommunakuten.se
Tfn Christer Hjert: 08 - 20 33 15 • Fax: 511 745 30 • Mob: 070-298 93 04

Svar på internremiss från SBF angående skolskjuts utanför kommunen**Sammanfattning**

- **Skolförvaltningen bedömer att insatser för särskilt stöd i de allra flesta fall kan tillgodoses inom hemkommunen.**
- **Begreppet "särskild undervisningsgrupp" kan inte tillämpas i samband med uppdraget.**
- **Kommunen/Skolnämnden kan inte anvisa plats i en annan kommuns grundskola, särskola eller en fristående skola inom eller utanför kommunen.**
- **Alla elever som är mottagna i fristående skolor för särskilt stöd bedöms inte ha behov av en sådan skola.**
- **Målgruppen för eventuell utökad rätt till skolskjuts kan inte bestämmas utifrån diagnos eller för att vårdnadshavare valt en fristående skola för särskilt stöd.**
- **Den särlösning med fiktiva myndighetsbeslut, som föreslås i utredningen, förordas inte av skolförvaltningen.**
- **Kommunen bör inte gå före med en tillämpning av lagstiftningen som innehåller rättsliga oklarheter.**
- **Frågan bör hanteras inom KSL, för gemensamma riktlinjer inom länet.**
- **Alternativa möjligheter till samhällsbetalda resor kan eventuellt undersökas om regler för skolskjuts inte kan tillämpas.**

I uppdraget och i Kommunakutens utredning används begreppet särskild undervisningsgrupp för att ringa in målgruppen som skulle vara aktuell för den särskilda skolskjutsen. En sådan definition är alltför snäv för att vara tillämpbar i sammanhanget. Med särskild undervisningsgrupp avses i skollagen en åtgärd för särskilt stöd som beslutas av rektor i anslutning till ett åtgärdsprogram. Beslut om särskild undervisningsgrupp gäller endast inom den enhet där eleven är inskriven.

Skolförvaltningen tolkar i stället målgruppen som elever i behov av särskilt stöd som går i en fristående skola utanför kommunen som endast tar emot elever i behov av särskilt stöd ("friskola för särskilt stöd"). Normalt ska både kommunala och fristående skolor ta emot och ge stöd till alla elever, men en del fristående skolor har särskilt tillstånd att begränsa mottagandet till t ex elever i behov av särskilt stöd.

Ur likabehandlingssynpunkt bör även elever i särskolan, och elever i behov av särskilt stöd som valt skolor utanför kommunen omfattas, då vårdnadshavare har rätt att välja grund- eller särskola utanför kommunen.

Både i en "friskola för särskilt stöd", särskolor och kommunala grundskolor görs ansökan av vårdnadshavaren och mottagande beslutas av den huvudman som driver skolan. Hemkommunen är bara inblandad i frågor om skolplacering om det rör en kommunal skola inom kommunen och i fråga om ersättning för elever som tagits emot av annan huvudman.

Hemkommunens skyldighet är att se till att alla elever i kommunen som har rätt till grundskola får en sådan plats inom hemkommunens egna skolor, om eleven inte tagits emot i

en annan skola. Om det inte finns plats i den önskade skolan, ska kommunen anvisa en annan kommunal skola inom kommunen.

Kommunen kan inte anvisa en skola som drivs av annan huvudman inom eller utanför kommunen. Beslut att anvisa skola är delegerat till verksamhetschef inom produktionsförvaltningen.

Den skola där eleven är mottagen har skyldighet att vid behov utreda och sätta in åtgärder för särskilt stöd. Vårdnadshavare kan oavsett om stödet inom den befintliga skolan är adekvat eller inte, välja en annan skola, t ex en fristående skola utanför kommunen.

Elever i behov av särskilt stöd är en heterogen grupp. Det går inte att ringa in målgruppen för särskilt stöd eller utökad rätt till skolskjuts utifrån diagnos eller att vårdnadshavare valt en fristående skola för särskilt stöd. Alla elever som är mottagna i "fristående skola för särskilt stöd" bedöms inte heller ha ett så omfattande stödbehov att en så exkluderande åtgärd är nödvändig.

Skolförvaltningen bedömer att kommunen inte kan bevilja skolskjuts till fristående skolor utanför kommunen (10 kap 40§), vilket också konstateras i Kommunakutens utredning.

Den samlösning som beskrivs i utredningen förordas inte av skolförvaltningen utifrån dels de rättsliga oklarheterna och dels svårigheterna att avgränsa målgruppen. Det finns alltför stora svårigheter att göra en objektiv avgränsning av den tilltänkta målgruppen för att tillämpa undantag från likställighetsprincipen i kommunallagen. Vårdnadshavarens val av viss skola, utgör inte heller en tillräckligt objektiv grund för att göra nödvändiga avsteg.

Att rektor, som utredningen beskriver, skulle göra en fiktiv bedömning av placering i särskild undervisningsgrupp för att på så sätt ge vårdnadshavare möjlighet att söka skolskjuts till vald skola, skulle sätta rektor i en prekär situation i förhållande till sitt uppdrag och riskera påtryckningar från de vårdnadshavare som önskar ett sådant beslut.

Kommunen (Skolnämnden) kan inte heller utan lagstöd, betrakta vissa vårdnadshavares val av skola som anvisad skola, för att därigenom kunna tillämpa regler om skolskjuts.

Kommunen bör inte gå före med en hemsnickrad tillämpning av lagstiftningen som innehåller rättsliga oklarheter och risk för långtgående ekonomiska konsekvenser, beroende på hur en avgränsning görs vad gäller avstånd för skolskjuts utanför reglerna. Denna fråga berör rimligen samtliga kommuner i länet och bör därför hanteras inom KSL, utifrån avsikten att samverka och verka för likabehandling inom länet. Det är olyckligt om medborgare ställer närliggande kommuner mot varandra.

Det finns vad skolförvaltningen erfar en uppfattning att elever i behov av stöd inte kan få stöd inom hemkommunen utan endast i vissa speciella skolenhet utanför kommunen, vilket troligen är bakgrunden till det aktuella uppdraget. Skolförvaltningen anser att insatser för särskilt stöd kan tillgodoses inom hemkommunen i de allra flesta fall. Undantaget kan vara ett mycket begränsat antal elever som har samtidiga insatser genom socialtjänst/landstinget. I dessa fall kan det under en tid behövas skolgång i samband med vårdplanen. Vid eventuella resor till och från behandling/skola bör man i första hand undersöka möjligheterna att bevilja detta i form av bistånd enligt till exempel LSS.

Vad gäller omfattande stödåtgärder i hemkommunen så har produktionsförvaltningen arbetat fram en modell för att anordna särskilda undervisningsgrupper lokalt eller på utvalda skolor.

Ht 2017 kommer också en fristående skola (Helleborusskolan) för elever i behov av särskilt stöd inom autismspektrum att etablera sig i kommunen. Verksamheten har ca 80 platser vilket väl bedöms täcka behovet inom målgruppen, vilket inte hindrar att vissa vårdnadhavare av olika orsaker troligen ändå kommer att söka sig till skolor i andra kommuner.

Staffan Erlandsson
Skoldirektör

Kommunens föfattningssamling

Regler och tillämpningsanvisningar

ÖFS 2013:44

(riktlinjer) för skolskjutsverksamheten i

Österåkers kommun för elever i grundskola och särskola

Antagen av Kommunfullmäktige: 2013-12-16, KF § 9:23

Dnr: KS 2013/395-623

Ersätter föfattningssamling ÖFS 2012:6

Regler och tillämpningsanvisningar (riktlinjer) för skolskjutsverksamheten i Österåkers kommun för elever i grundskola och särskola

Riktlinjerna gäller fr.o.m. 2013-12-27

Följande reviderade riktlinjer avseende skolskjuts för elever i grundskolan och särskolan i Österåkers kommun kompletterar de lagar och förordningar som gäller för skolskjuts.

1. Bakgrund

Rätten till skolskjuts regleras huvudsakligen i Skollagen (2010:800). Skolskjuts är en rättighet för de eleverna i grundskola, särskola och gymnasiesärskola med offentlig huvudman som går i den skolenhet där kommunerna har placerat dem och som uppfyller skollagens förutsättningar för att beviljas skolskjuts (huvudregeln).

Utgångspunkten för bedömningen om rätt till skolskjuts föreligger är:

- Färdvägens längd
- Trafikförhållandena
- Funktionshinder
- Annan särskild omständighet

Även elever som går i grundskola, särskola och gymnasiesärskola i andra skolenheter än den enhet där kommunen skulle ha placerat dem eller som går i grundskola, särskola och gymnasiesärskola anordnad av fristående huvudman kan ha rätt till skolskjuts om vissa ytterligare förutsättningar än de ovan angivna är uppfyllda. Utgångspunkten för dessa förutsättningar är att anordnande av skolskjuts för dessa elever kan ske utan att det medför organisatoriska och ekonomiska svårigheter för kommunen (tilläggsregeln).

De ovan återgivna förutsättningarna benämns nedan som huvudregeln respektive tilläggsregeln.

Särskild prövning i varje enskilt fall

En prövning av rätten till skolskjuts ska ske individuellt i varje enskilt fall med utgångspunkt i de författningsbestämmelser som reglerar rätten till skolskjuts. Samtliga förutsättningar som kan grunda rätt till skolskjuts ska prövas och det ska i varje enskilt fall framgå att prövningen haft en sådan omfattning.

Allmänna kommunikationer och särskild skolskjuts

Skolskjuts kan beviljas genom allmänna kommunikationer eller genom särskild anordnad skolskjuts. Med allmänna kommunikationer avses ordinarie linjetrafik och med särskild skolskjuts avses fordon som inte går i ordinarie linjetrafik.

2. Vem är berättigad till skolskjuts?

Eleven i grundskola, särskola och gymnasiesärskola som har Österåkers kommun som hemkommun har rätt till skolskjuts i enlighet med gällande författningsbestämmelser och dessa riktlinjer.

Med hemkommun avses den kommun som personen är folkbokförd i. För den som är bosatt i landet utan att vara folkbokförd här avses med hemkommun den kommun som han eller hon stadigvarande vistas i eller, om han eller hon saknar stadigvarande vistelseort, den kommun som han eller hon för tillfället uppehåller sig i. Detsamma gäller den som är kvarskrivnen i en kommun enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481).

Elever inom fritidshemsverksamhet är inte berättigade till skolskjuts (i vissa fall kan dock transport genom turbunden kommunal färdtjänst bli aktuellt, detta är dock en särskild prövning som utgår från färdtjänstlagstiftningen och inte skollagstiftningen.)

För elev bosatt på ö utan reguljär båtförbindelse kan s.k. självskjutsersättning erbjudas för färd över vatten till närmaste skolskjutshållplats.

3. Elevens bostadsadress

Utgångspunkten för elevens rätt till skolskjuts utgörs av elevens bostadsadress vilken som huvudregel är densamma som elevens folkbokföringsadress. I vissa fall kan utgångspunkter utgöras av en bostadsadress som inte är elevens folkbokföringsadress t.ex. vid placering i korttidsboende.

I vissa fall vid gemensam vårdnad anses eleven ha två bostadsadresser. Dessa fall benämns nedan växelvis boende. Om förutsättningarna för växelvis boende är uppfyllda ska en bedömning av elevens rätt till skolskjuts göras med utgångspunkt i elevens båda bostadsadresser.

Förutsättningar för växelvis boende

- Båda bostadsadresserna är belägna inom Österåkers kommun
- Eleven har sin ena bostadsadress belägen inom området för den skola som anvisats av kommunen (Gäller för tillämpning av huvudregeln, är inte nödvändigt för tillämpning av tilläggsregeln).
- Boendet ska bygga på ett fast och varaktigt arrangemang och vara likvärdigt fördelat på de båda adresserna, t.ex. boende varannan vecka på respektive adress. Det likvärdiga boendet och att det är fråga om ett fast arrangemang ska styrkas av vårdnadshavarna. Antingen genom uppvisande av beslut från myndighet, skriftlig överenskommelse mellan parterna eller genom underskrift av vårdnadshavarna på därför avsedd blankett.

4. Avstånd

Avstånd är en lämplig första utgångspunkt för bedömningen av om en elev har rätt till skolskjuts. Elever i grundskola, särskola och gymnasiesärskola som går i den skolenhet där kommunen har placerat dem har rätt till skolskjuts om avståndet mellan bostaden och skolan överstiger

- 3 km för elev i skolår 1-3
- 4 km för elever i skolår 4-9

I första hand ska allmänna kommunikationer användas. En bedömning måste alltid göras om elevens färdväg från hemmet till aktuell hållplats för allmänna kommunikationer inte överstiger längsta avstånd för färdvägens längd enligt ovan och om den uppfyller kraven på säkra trafikförhållanden och om eleven i övrigt har förutsättningar att på egen hand ta sig till anvisad hållplats (t.ex. funktionshinder).

Vid bedömning av skolskjuts med allmänna kommunikationer ska kontrolleras så att tidtabeller på ett acceptabelt sätt överensstämmer med elevens schemalagda skoltider. Om tidtabellen medger att allmänna kommunikationer endast kan användas i en färdriktning så ska allmänna kommunikationer användas i den färdriktningen såvida det inte finns skäl för annan bedömning för att kunna uppfylla skollagens krav på skolskjuts.

Närmaste hållplats med allmänna kommunikationer

Om gångavstånd mellan bostaden och hållplatsen för linjetrafik/tågstation är;

- 3 km för elev i skolår 1-3 eller
- 4 km för elev i skolår 4-9,

beviljas särskild skolskjuts. Detsamma gäller om eleven till följd av trafikförhållandena, funktionshinder eller annan särskild omständighet enligt skollagen är berättigad till skolskjuts för vägen mellan bostaden och hållplatsen för linjetrafik/tågstation.

Uppsamlingsställen

I de fall samåkning kan ske från angivna uppsamlingsställen ska eleven själv ta sig till uppsamlingsstället. Om gångavstånd mellan bostaden och uppsamlingsstället överstiger;

- 3 km för elev i skolår 1-3 eller
- 4 km för elev i skolår 4-9,

beviljas särskild skolskjuts.

En bedömning ska i varje enskilt fall göras om skolskjutsen ska beviljas fram till uppsamlingsstället eller till skolan.

5. Väntetider

Särskild skolskjuts på grund av för lång väntetid

Särskild skolskjuts beviljas om eleven är berättigad till skolskjuts och om väntetiderna med den ordinarie linjetrafiken normalt överstiger

- 0,5 timme för elev i skolår 1-3,
- 1 timme för elev i skolår 4-9.

Elevens ordinarie schema är utgångspunkt vid bedömningen. Väntetider som uppstår tillfälligt t.ex. på grund av inställda lektioner eller liknande berättigar inte till särskild skolskjuts.

Förseningar eller tillfälligt inställda turer med den ordinarie linjetrafiken berättigar inte till särskild skolskjuts.

6. Trafikförhållandena

Oavsett ovan nämnda avståndsregler kan skolskjuts beviljas om eleven till följd av trafikförhållandena enligt skollagen är berättigad till skolskjuts mellan hemmet och skolan, mellan hemmet och den hållplats för linjetrafik eller mellan hemmet och anvisat uppsamlingsställe. Bedömningen görs av skolskjutsansvarig med stöd av trafikplanerare.

7. Funktionshinder

Vid funktionshinder ska en bedömning göras av huruvida funktionshindret påverkar elevens möjligheter att ta sig till skolan. Det ankommer på eleven och dess vårdnadshavare att presentera relevanta underlag för bedömningen. Sådant underlag kan t.ex. bestå av medicinskt utlåtande från läkare etc.

Kommunen har även ansvaret för att tillse att elev med tillfälligt funktionshinder erbjuds skolskjuts om det behövs för att eleven kostnadsfritt ska ta sig till skolan och fullgöra skolplikten. Det saknar betydelse vad det tillfälliga funktionshindret består i eller hur uppkommit.

Vid helt tillfälliga funktionshinder föreligger inte rätt till skolskjuts.

I prövningen av huruvida funktionshinder föreligger som medför att skolskjuts kan beviljas ska handläggande tjänsteman alltid kontrollera möjligheterna att få kostnaderna för skolskjuts täckta av en eventuell försäkring.

8. Annan särskild omständighet

Skollagen innehåller även en skyldighet för kommunen att anordna skolskjuts för elever på grund av "annan särskild omständighet". Syftet med denna punkt är att fånga upp situationer där det framstår som nödvändigt eller motiverat att bevilja skolskjuts trots att skolskjuts inte kan beviljas på grund av färdvägens längd, trafikförhållandena eller funktionshinder hos elev.

Bedömningen görs utifrån de förutsättningar som är aktuella i det enskilda ärendet. Det kan t.ex. vara fråga om hotsituationer, mobbingsituationer, särskilda sociala omständigheter etc.

9. Skolskjuts enligt tilläggsregeln

Elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller går i en annan kommuns grundskola på grund av särskilda skäl eller på grund av eget val är endast berättigade till skolskjuts om de uppfyller skollagens krav på skolskjuts till följd av färdvägens längd, trafikförhållandena, funktionshinder eller annan särskild omständighet och om skolskjuts kan anordnas utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter.

Utgångspunkter för bedömningen är huruvida anordnandet av skolskjuts i dessa fall kan då ekonomiska och organisatoriska svårigheter för kommunen ska göras utifrån vilken skyldighet kommunen haft i fall eleven valt att gå i den skola som han eller hon placerats i. Utgångspunkten för bedömningen av ekonomiska svårigheter utgörs alltså av den kostnad kommunen skulle ha

haft för skolskjuts om eleven gått i den skola som kommunen skulle ha placerat eleven i. Om skolskjutsen till den av eleven valda skolan är dyrare än vad det skulle ha varit i placeringskolan saknas rätt till skolskjuts. Detta innebär att skolskjuts till skolor utanför kommunen endast beviljas om de sker med allmänna kommunikationer. Motsvarande bedömning görs med beaktande av de organisatoriska svårigheter som kan uppkomma.

Om förutsättningarna för skolskjuts enligt tilläggsregeln inte är uppfyllda till följd av organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen har eleven inte heller rätt att få ersättning för skolskjuts upp till det belopp som skolskjutsen skulle ha kostat om eleven valt att gå i placeringskolan.

För elever som går i kommunal skola eller i fristående skola utanför Österåkers kommun föreligger rätt till skolskjuts med allmänna kommunikationsmedel om kravet på avstånd till anvisad skola inom Österåkers kommun är uppfyllt.

10. Avsteg från riktlinjerna

Riktlinjerna utgör tillämpningsföreskrifter till gällande författningsbestämmelser om skolskjuts. Om riktlinjerna i något avseende strider mot författningsbestämmelser eller mot fastställd tolkning av skolskjutsbestämmelserna ska riktlinjerna inte tillämpas i dessa delar.

Om det på grund av särskilda skäl skulle framstå som orimligt att tillämpa gällande riktlinjer på sätt som föreskrivs i ett enskilt ärende ska ärendet tas upp till behandling i nämnden och nämnden kan då i det enskilda fallet besluta om annan tillämpning av riktlinjerna.

11. Ändrat behov

Beslut om skolskjuts fattas för ett läsår eller en termin i taget. Av beslutet ska det framgå att beslutet är tidsbegränsat. Av beslutet ska det också framgå att kommunen vid förändring av de omständigheter som legat till grund för skolskjutsbeslutet kan komma att ändra beslutet.

Den enskilde eleven och dennes vårdnadshavare ska informeras om att de omgående ska anmäla till kommunen om de förutsättningar som låg till grund för kommunens beslut att bevilja skolskjuts förändrats.

12. Förkomna SL-kort

Eftersom elev/vårdnadshavare kan registrera SL-kortet och därigenom har möjlighet att erhålla ersättningskort vid förlust av kortet ersätter kommunen inte förkomna/förlorade SL-kort

13. Försenade elever

Skolskjutsen kan inte vänta på elever som inte finns på uppsamlingsstället/utanför bostaden eller vid uppsamlingsstället i skolan på utsatt tid. Anges avgångstiden som ett klockslag ska eleven finnas på den anvisade platsen på utsatt tid. Anges avgångstiden som ett tidsintervall ska eleven finnas på den anvisade platsen när tidsintervallet börjar (Exempelvis: Anges avgångstid för

exempelvis skoltaxi till kl 07.05- 07.10 ska eleven finnas på uppsamlingsstället kl 07.05) Om eleven är försenad till den ordinarie turen beviljas inte någon extratur.

14. Avbokning av särskild skolskjuts

Vid sjukdom eller annan tillfällig avbokning av särskild skolskjuts ska vårdnadshavare kontakta transportör så snart det är möjligt. Information om telefonnummer och rutiner lämnas separat. Vid fler än tre upprepade tillfällen där vårdnadshavare inte avbokat skolskjuts blir denne ersättningskyldig för den merkostnad som kommunen i sin tur får betala.

15. Vid extrema förhållanden

Vid vissa extrema förhållanden såsom oframkomligt väglag, naturkatastrofer eller andra extraordinära omständigheter kan kommunen inte garantera att skolskjuts kan utföras i enlighet med vad som beslutats. I dessa fall utgår inte ersättning till eleven och dennes vårdnadshavare. Kommunen ska vid sådana tillfällen snarast upplysa om detta på kommunens hemsida.

Bilaga A Tillämplig lagtext

Regler om hemkommun

29 kap. 6 § SkoLL

Med en persons hemkommun avses i denna lag den kommun som personen är folkbokförd i.

För den som är bosatt i landet utan att vara folkbokförd här avses med hemkommun den kommun som han eller hon stadigvarande vistas i eller, om han eller hon saknar stadigvarande vistelseort, den kommun som han eller hon för tillfällen uppehåller sig i. Detsamma gäller den som är kvarskrivnen i en kommun enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481).

Med hemlandsting avses det landsting som hemkommunen hör till.

Grundskolan

10 kap. 32 § SkoLL

Elever i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 25-27 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

10 kap. 25 § SkoLL (särskilda skäl)

En elev har rätt att bli mottagen i en grundskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

10 kap. 26 § SkoLL

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att kommuner får anordna särskild utbildning i sin grundskola. Föreskrifterna får innebära att elever från hela landet i mån om plats ska tas emot på utbildningen.

10 kap. 27 § SkoLL

En kommun får även i andra fall än som avses i 24 § tredje stycket, 25 eller 26 § ta emot en elev från en annan kommun i sin grundskola efter önskemål av elevens vårdnadshavare.

10 kap. 40 § SkoLL (fristående skola)

Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i en fristående grundskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 32 § andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

Särskolan

11 kap. 31 § SkoL

Elever i grundsärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där undervisningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägen längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annans kommuns grundsärskola med stöd av 25 eller 26 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

11 kap. 25 § SkoL (särskilda skäl)

En elev har rätt att bli mottagen i en grundsärskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundsärskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev, ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

11 kap. 26 § SkoL

En kommun får även i andra fall än vad som avses i 24 § andra stycket eller 2 eller 25 § ta emot en elev från en annan kommun i sin grundsärskola efter önskemål av elevens vårdnadshavare.

11 kap. 39 § SkoL (fristående grundsärskola)

Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i en fristående grundsärskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 31 § andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

Gymnasiesärskolan

19 kap. 20 § SkoL

Elever i gymnasiesärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns gymnasiesärskola med stöd av 13 eller 14 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun eller det landsting som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket.

19 kap. 13 § SkoL (särskilda skäl)

En elev har rätt att bli mottagen i en gymnasiesärskola som anordnas av en annan kommun än hemkommunen, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens gymnasiesärskola. Innan kommunen fattar beslut om att ta emot en sådan

elev ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

19 kap. 14 § SkoL

En kommun får även i andra fall än som avses i 13 § ta emot en elev från en annan kommun i sin gymnasiesärskola efter önskemål från elevens vårdnadshavare.

19 kap. 28 § SkoL

Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i en fristående gymnasiesärskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 20 § andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.